

Hońko, Sławomir / Markowski, Paweł

"Kazimierz Kloskowski (1953-1999)",
red. J. M. Dołęga, J. Meller, Olecko 2000 :
[recenzja]

Studia Teologiczne 19, 459-461

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Książka skłania do refleksji nad tajemnicą i obecnością Ducha Świętego w Kościele i w człowieku w oparciu o bezcenny dorobek myśli Ojców Kościoła. Autor w sposób syntetyczny przedstawił doktrynę Ojców Kościoła dotyczącą relacji Ducha Świętego z Kościołem, z sakramentami i z człowiekiem. Przytoczył szereg dowodów na bóstwo Trzeciej Osoby Boskiej w oparciu o naukę patrystyczną. Zaletą książki jest prosty język i bardzo zwarte, choć treściwe przedstawienie doktryny Ojców Kościoła dotyczącej daru dla świata, jakim jest Duch Święty. Autor postawił sobie za cel uwypuklić te fragmenty nauczania pierwszych chrześcijan, które wskazują na ich świadomość obecności Ducha Świętego w Kościele, Jego funkcji uświęcającej wobec człowieka, a także całego kosmosu. Ten cel książki ks. Czesza został doskonale urzeczywistniony. Książka może się podobać, może być pomocna w refleksji nad Duchem Świętym, szczególnie w odwoływaniu się do nauczania pierwszych chrześcijan. Można ją polecić w dobie wielkiego Jubileuszu Odkupienia 2000. Jak pisze autor – trzeba pamiętać o tym, że Duch Święty i nam został dany, powinniśmy to wykorzystać, a nauczanie Ojców Kościoła może służyć nieocenioną pomocą.

Wojciech Słomski

J. M. Dołęga i P. Meller (red.), *Kazimierz Kloskowski (1953-1999)*, Episteme 3(2000), AUM, Olecko 2000.

Tom ten w całości został nieoczekiwanie – jak to podkreśla w słowie wprowadzającym przewodniczący komitetu redakcyjnego Józef M. Dołęga – poświęcony życiu i działalności naukowej, zmarłego 13 października 1999 roku Kazimierza Kloskowskiego.

Recenzowany tom składa się z sześciu rozdziałów:

Rozdział I – Biografia naukowa;

Rozdział II – Wybór tekstów z prac naukowych;

Rozdział III – Wybór tekstów z prac dydaktycznych;

Rozdział IV – Dorobek naukowy w ocenie recenzentów;

Rozdział V – Kazimierz Kloskowski w pamięci Środowisk Akademickich;

Rozdział VI – Ostatnia droga.

Pierwszy rozdział przybliży biografię zmarłego Kazimierza Kloskowskiego. Urodził się on 20 sierpnia 1953 r. w Gdańsku. W rodzinnym mieście ukończył Liceum Ogólnokształcące i tam też rozpoczął studia filozoficzno – teologiczne w Gdańskim Seminarium Duchownym. W 1977 r. otrzymał święcenia kapłańskie. W latach 1978 – 1981 studiował filozofię przyrody na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, gdzie w 1981 r. uzyskał stopień magistra, w 1984 doktoryzował się, w 1990 habilitował się w zakresie filozofii przyrody, a w 1997 uzyskał tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych. Rozdział ten informuje czytelnika

nika o przebiegu pracy zawodowej Kazimierza Kloskowskiego. O jego współpracy z ośrodkami naukowymi za granicą, o współpracy z ośrodkami krajowymi. Ponadto przedstawia jego dorobek naukowy i pracę naukowo – dydaktyczną.

Drugi rozdział prezentuje pięć prac Kazimierza Kloskowskiego, zachęca do szczególnego zapoznania się z jego bogatym dorobkiem naukowym. Tutaj przedstawione są następujące: „Rola przypadku w genezie życia”. Główny problem niniejszej pracy stanowi odszukanie sensu tego, co na temat zdarzeń przypadkowych i ich znaczenia mówią przyrodnicze teorie abiogenezy. Rozważania te przeprowadza na drodze ramowej syntezy poszczególnych teorii i wyodrębniania w nich najbardziej podstawowych aspektów przyrody. Chodzi tu z jednej strony o ukazanie pewnej chronologii pojawiania się tych teorii, z drugiej natomiast o podkreślenie zależności poszczególnych twierdzeń dotyczących roli przypadku do rozwoju nowych dziedzin badawczych i nauk interdyscyplinarnych.

„Między ewolucją a kreacją”. Temat niniejszej pracy jest związany z prośbą traktowania ewolucji biologicznej, jako swoistej historii stworzenia. Chodzi tu o określenie charakteru samego stosunku mechanizmów powodujących zmiany ewolucyjne i procesu powstawania nowych form bytu.

„Bioetyczne aspekty inżynierii genetycznej”. W pracy autor szuka odpowiedzi na pytanie: Czy i w jakim zakresie osiągnięcia inżynierii genetycznej należy interpretować w świetle jasno i wyraźnie określonych norm aksjologiczno – antropologicznych i etycznych. Podejmuje również drugi problem: konieczność stworzenia właściwej bioetyki i przyjęcia zaproponowanych w jej ramach normatywnych zasad, którymi powinni kierować się wszyscy korzystający z inżynierii genetycznej.

„Filozofia ewolucji i filozofia stworzenia”. Poruszany tu problem zbliżony jest w treści do prezentowanej już pracy: „Między ewolucją a kreacją”.

Trzeci rozdział Episteme 3 (2000) wybór tekstów z prac dydaktycznych K. Kloskowskiego. Przedstawione są trzy prace: „Wykłady z filozofii Boga”, „Wykład z zagadnień ewolucji biologicznej”, „powołanie nauczyciela do pedagogizacji siebie i swoich działań”.

Szczegółowej uwadze wszystkich czytelników, nie tylko ukształtowanych naukowo i kształcących się w uczelniach zawodowych i akademickich, polecamy „ wykład z filozofii Boga”.

W wykładzie tym autor w sposób czytelny i bardzo przystępny przybliża koncepcje filozofii Boga, przedmiot i cel, metodę i zakres tej nauki. Przedstawia sześć podstawowych postaw człowieka wobec problemu istnienia Boga: agnostycyzm, fideizm, intuicjonizm, racjonalizm i irracjonalizm, ateizm oraz sceptycyzm. Lektura tego rozdziału da nam znajomość uwarunkowań akceptacji faktu istnienia Boga i argumentów afirmujących istnienie Boga. Również tu znajdziemy szeroki przekrój problemu natury Boga.

Rozdział IV Episteme 3 (2000) ukazuje bardzo bogaty dorobek naukowy

K. Kloskowskiego w ocenie recenzentów, takich jak: Bernard Hałaszek, Szczepan W. Ślaga, Leszek Kuźnicki, Mieczysław Lubański, Adam Synowiecki. Wszyscy ci recenzenci zgodnie podkreślają, iż miał on odwagę podejmowanie tematów wyjątkowo trudnych, wymagających biegłego poruszania się wśród rozległej literatury i przede wszystkim wiedzy z zakresu metodologii. W istotny sposób przyczynił się do rozwoju zaniedbywanych dziedzin.

Rozdział V Episteme 3 (2000) zawiera wspomnienia blisko dwudziestu przedstawicieli Środowisk Akademickich o Księdzu profesorze Kazimierzu Kloskowskim. Wszystkich darząc jednakowym należyтым szacunkiem, wymienić należy przynajmniej tak znaczące postacie jak: Bp Stanisław Stefanek, Bp Wojciech Ziemia, ks. dr Roman Forycki.

Wszyscy oni podkreślają jego osiągnięcia naukowe, niewątpliwy wkład w rozwój nauki, ale we wszystkich tych wypowiedziach pobrzmiewa nuta refleksji, iż był to świadek nadziei, źródło ludzkiej życzliwości. Ogromnie wrażliwy na prawość charakteru, prostotę i zwyczajność.

Rozdział VI, zamieszczone są wypowiedzi przesłane i wygłoszone w dniu 16 października 1999 roku w Katedrze Oliwskiej, gdzie odbyły się uroczystości pogrzebowe Śp. ks. prof. dr hab. Kazimierza Kloskowskiego.

Z osobistym przekonaniem, iż lektura ta stanie się źródłem znajomości postaci K. Kloskowskiego i zakresu jego naukowych zainteresowań, polecamy tę książkę wszystkim czytelnikom.

Od strony szaty graficznej jest to dzieło wydane estetycznie, czytelnym drukiem i przystępnym językiem.

Sławomir Hońko i Pawł Markowski

J. M. Dołęga, J. W. Czartoszewski (red), ***Edukacja ekologiczna w rodzinie***, Episteme 9 (2000), AUM, Olecko 2000, ss 354.

Nakładem Wydawnictwa Wszechnicy Mazurskiej Acta Universitatis Mauseurienensis ukazał się kolejny, dziewiąty już tom z serii Episteme, zatytułowany „Edukacja ekologiczna w rodzinie”. Opracowanie to jest spisaniem materiałów wygłoszonych na sympozjum, które odbyło się w dniach 30 i 31 maja 2000 r. w Augustowie, a poświęcone było ekologii rodziny ludzkiej. Również dwa wcześniejsze tomy Episteme nawiązują do tematyki sympozjum.

„Edukacja ekologiczna w rodzinie” to praca zbiorowa pod redakcją Józefa Marceliego Dołęgi i Jacka Wojciecha Czartoszewskiego, która zawiera artykuły wielu znanych ekspertów ze świata nauki. Wśród nich wymienić można takie nazwiska jak: Jerzy A. Chmurzyński, Danuta Cichy, Urszula Dudziak, Józef Krajewski, Elżbieta Osewska, Andrzej Papuziński.